



قابلیت‌های جدید نرم‌افزار همراه «قرآن نور»

محمد قربانی *

mqorbani@noornet.net

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

اشاره

جدیدترین نسخه نرم‌افزار همراه قرآن نور، در اوایل شهریورماه سال جاری منتشر شد. این محصول موبایلی، امکانات قابل توجهی در زمینه پژوهش‌های قرآنی و تفسیری در اختیار کاربران قرار می‌دهد. بحمدالله این برنامه، با استقبال خوب مخاطبان و قرآن‌پژوهان مواجه شده و جزء نرم‌افزارهای موفق قرآنی محسوب می‌شود.

از نقاط قوت این برنامه می‌توان به تمرکز دست‌اندرکاران «قرآن نور» بر ارائه محتوا و ابزارهای پژوهشی کارآمد اشاره کرد. همچنین، ساختار این نرم‌افزار به گونه‌ای طراحی شده که هم کاربران عمومی بتوانند به راحتی از نرم‌افزار استفاده کنند و هم امکان تحقیق را برای علاقه‌مندان و پژوهشگران این حوزه فراهم کرده باشد.

در این نوشتار، به اختصار و به شیوه آموزشی، به معرفی محتوا و قابلیت‌های ارزنده نرم‌افزار همراه «قرآن نور» می‌پردازیم که امید است مورد استفاده خوانندگان گرامی، به‌ویژه کاربران این محصول ارزشمند قرآنی قرار گیرد.

* معاون بازرگانی و خدمات فرهنگی مرکز نور.

شیوه نمایش رسم الخط آیات

یکی از قابلیت‌های منحصربه‌فرد و کارآمد در نرم‌افزار همراه قرآن کریم، امکان تغییر شیوه نمایش رسم‌الخط آیات قرآن است. در مجموع، سه حالت نمایش آیات در این نرم‌افزار وجود دارد که در ادامه به توضیح هر یک می‌پردازیم.

الف. نمایش املائی آیات قرآن کریم

در این حالت که حالت پیش فرض برنامه نیز می‌باشد، کاربر می‌تواند بر اساس نیاز خود، شیوه نمایش رسم‌الخط آیات را بر اساس خط عثمان طه یا نیریزی تغییر دهد.

از دیگر مزایای این نوع نمایش آیات، امکان شخصی‌سازی تنظیمات است؛ مانند: امکان درج یک ترجمه ثابت به دلخواه ذیل هرآیه، امکان تغییر اندازه قلم، تغییر فاصله خطوط، ترازبندی خطوط و تغییر رنگ متن.



برای تغییر در شیوه نمایش، کافی است از قسمت تنظیمات، از چرخ دنده واقع در قسمت بالای صفحه نمایش، در سمت چپ، وارد سربرج متن شوید و تغییرات دلخواه خود را اعمال نمایید. (تصویر شماره ۱ و ۲)

ب. نمایش مصحف ۱۵ خطی

در این حالت، نیازمند به بارگیری نسخه کامل مصحف ۱۵ خطی و افزودن آن به برنامه هستید. برای این کار، لازم است از قسمت تنظیمات و با مراجعه به شیوه نمایش، گزینه «مصحف» را انتخاب و بارگیری نمایید.

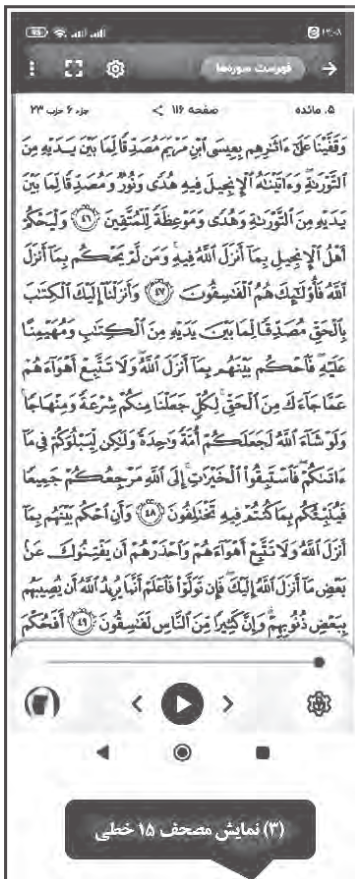
با افزودن این نسخه به برنامه، کاربر می‌تواند برای مطالعه قرآن، تنظیمات شیوه نمایش را روی مصحف قرار دهد. این نسخه، برای حافظان قرآن که نیاز به تصویرسازی ذهنی از قرآن دارند و نیز به دنبال قرآن استاندارد برای حفظ هستند، مناسب است؛ ضمن اینکه در این حالت، شیوه پیمایش افقی بوده و علائمی برای تشخیص صفحات راست و چپ مصحف نیز نمایش داده می‌شود. (تصویر شماره ۳)

ج. نسخه تجویدی

این نسخه که دربرگیرنده قواعد تجویدی همراه با راهنمای رنگی می‌باشد، نیاز قرآن آموزان، قاریان و کسانی را که علاقه‌مند به مباحث تجویدی قرآن هستند، به شکلی مطلوب برآورده می‌سازد. برای دریافت این نسخه نیز لازم است از قسمت تنظیمات و بخش متن، نسخه تجویدی را بارگیری و نصب نمود. با فشردن دکمه علامت «؟» در بالای صفحه، می‌توان به راهنمای قواعد تجویدی دست پیدا کرد. (تصویر شماره ۴ و ۵)

تفاوت رسم الخط نیریزی و عثمان طه

عمده تفاوت این دو رسم‌الخط، در شیوه نگارش الف مقصوره در نسخه عثمان طه است که



خواندن آن را برای برخی دشوارتر نموده است. خوانش رسم‌الخط نیریزی به علت فارسی‌نویسی کلمات، آسان‌تر است و به‌ویژه برای کسانی که خواندن کلمات با الف مقصوره برایشان مشکل است، مناسب‌تر می‌نماید.

مصحف ۱۵ خطی

استفاده از قرآن با خط خوانا و استاندارد برای حفظ کردن آیات، لازم و ضروری است. برای یکپارچگی در امر حفظ قرآن، کارشناسان حفظ، قرآن با رسم‌الخط عثمان طه را پیشنهاد کرده‌اند. این قرآن، به علت خصوصیتی که دارد، در کشورهای اسلامی به عنوان قرآن استاندارد شناخته شده است و در مسابقات حفظ و قرائت قرآن، مورد استفاده قرار می‌گیرد. شایان ذکر است که این قرآن با تعداد سطور مختلف ۱۲، ۱۴، ۱۵ و ۱۸ خطی نیز چاپ شده است؛ اما نسخه استاندارد آن، ۱۵ خطی می‌باشد.

قرآن تجویدی

الگوی رنگ‌بندی کلمات در این نگارش قرآن طوری تنظیم شده که کلیه قواعد روان‌خوانی و تجوید در آن رعایت شده باشد تا از این رهگذر بتوان در صحیح‌خوانی هرچه بیشتر قرآن کریم از آن بهره‌بهتری بُرد. راهنمای رنگی قواعد تجویدی، برای کمک به قرائت صحیح قرآن، در نرم‌افزار درج گردیده است. (تصویر شماره ۶)

شیوه ورق خوردن قرآن در نسخه‌های مختلف

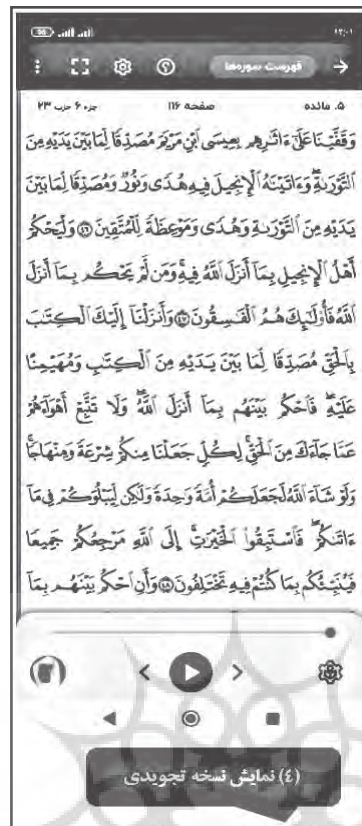
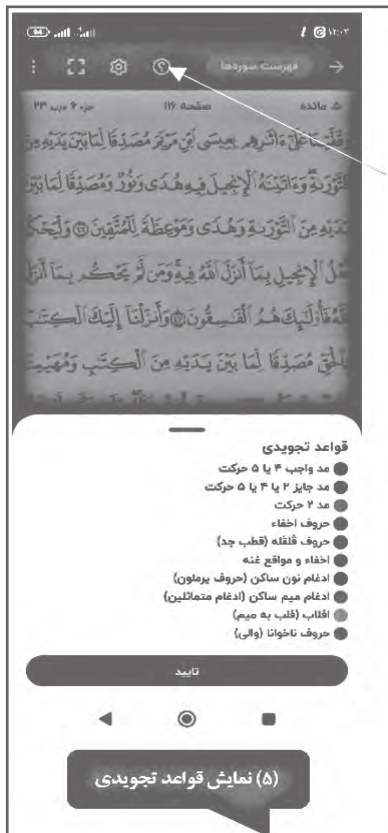
شیوه پیمایش و حرکت در صفحات قرآن در قرآن متنی، عمودی و در قرآن‌های مصحف و تجویدی، افقی است.

شناسایی صفحات در قرآن‌های مصحف و تجویدی

از شیوه نمایش صفحه در سمت چپ یا راست هر صفحه که به صورت خطوط تکرار شده یا تک خط می‌باشد، می‌توان فهمید که صفحه در سمت راست یا چپ مصحف یا قرآن تجویدی قرار دارد. (تصویر شماره ۷ و ۸)

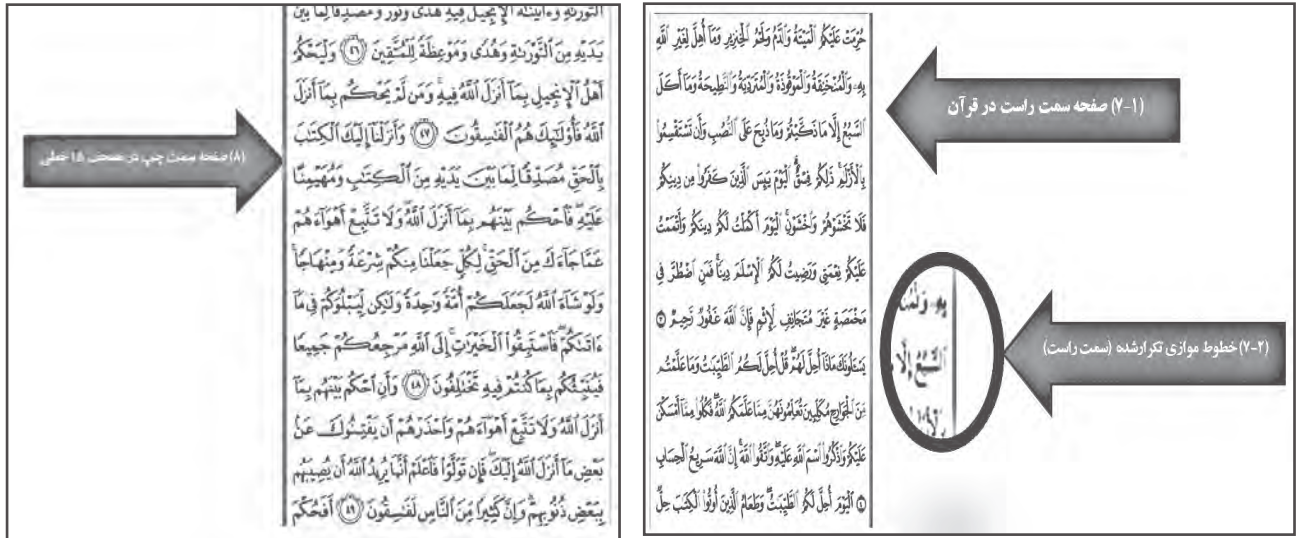
انتخاب قاری و ترجمه گویای قرآن کریم

قرآن همراه نور در حال حاضر، در برگزیده ۲۸ دوره کامل قرائت در قالب‌های ترتیل، تحقیق و تحدیر، و ۲ دوره کامل ترجمه گویای قرآن



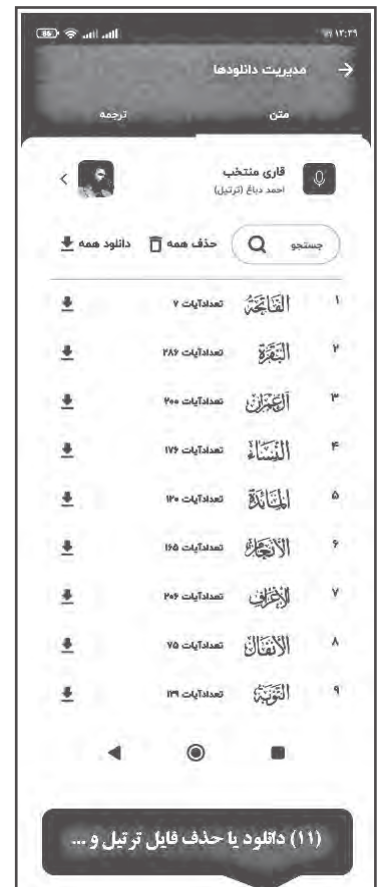
قواعد تجویدی

- مد واجب ۴ یا ۵ حرکت
- مد جایز ۲ یا ۳ یا ۴ یا ۵ حرکت
- مد ۲ حرکت
- حروف اخفاء
- حروف قَلْفَلَه (قطب جد)
- اخفاء و مواقع غنه
- ادغام نون ساکن (حروف یرملون)
- ادغام میم ساکن (ادغام متمثلین)
- اقلاب (قلب به میم)
- حروف ناخوانا (والی)



کریم است. در ادامه، به شیوه استفاده از این امکانات خواهیم پرداخت.

برای دسترسی به فهرست قاریان و نیز اضافه کردن قاری دلخواه خود به برنامه، کافی است کاربر وارد بخش قرآن کریم شده، از قسمت پایین سمت چپ، روی عکس قاری بزند. در این حال، فهرست کامل قاریان برای او نمایش داده خواهد شد. اکنون قاری مورد نظر خویش را انتخاب کرده، از این قسمت خارج شوید. (تصویر شماره ۹)



در ادامه، چنانچه کاربر در صفحه قرآن، روی عکس قاری کلیک کند، امکانات ذیل برای او نمایش داده خواهد شد:

– مدیریت دانلودها

در این قسمت، می‌تواند سوره مورد نظر خود را انتخاب کرد و بر اساس نیاز خویش آن را دانلود نمود. مدیریت دانلود، برای کاربر امکان دانلود همه سوره‌ها به صورت یکجا و یا دانلود تک‌تک آنها را فراهم خواهد کرد. در این قسمت، امکان حذف قرائت دانلودشده نیز وجود دارد. (تصویر شماره ۱۰ و ۱۱)

– حالت پخش

در اینجا، چهار حالت پخش قابل انتخاب است:

* متن: تنها صوت متن عربی قرآن پخش خواهد شد.

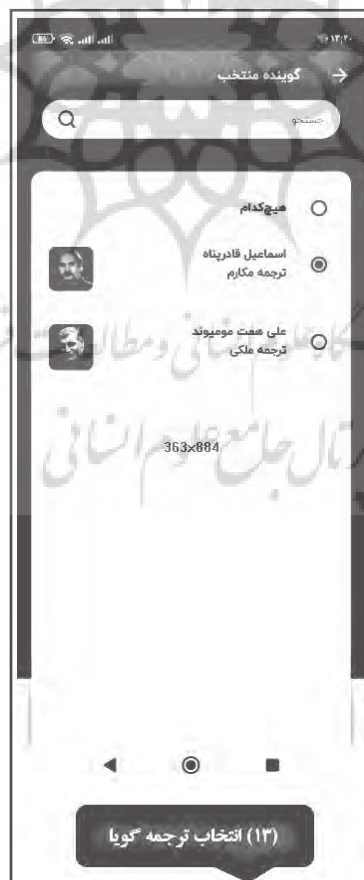
* متن و ترجمه: ابتدا متن عربی و پس از هر آیه، ترجمه فارسی آن پخش می‌شود.

* ترجمه: تنها ترجمه فارسی انتخاب‌شده پخش خواهد شد.

* ترجمه و متن: ابتدا ترجمه فارسی گویا، و سپس صوت آیه پخش می‌گردد. (تصویر شماره ۱۲)

– ترجمه گویا

این گزینه، تنها در حالتی فعال خواهد بود که در حالت پخش، گزینه «متن و ترجمه» یا برعکس، «ترجمه و متن» را انتخاب کرده باشید. با انتخاب این گزینه، به فهرست ترجمه‌های گویا دسترسی داشته و می‌توانید ترجمه گویای مورد نظر خود را انتخاب نمایید. با انتخاب ترجمه گویا، تصویر گوینده کنار تصویر قاری در پایین صفحه قرآن اضافه خواهد شد. (تصویر شماره ۱۳ و ۱۴)



امکانات ویژه برای تمرکز بر آیات قرآن کریم

حافظان قرآن و نیز کسانی که تمایل به تمرکز بر آیات دارند، می‌توانند از این امکانات استفاده لازم را داشته باشند. پس از انتخاب قاری، به وسیله چرخ‌دنده روبه‌روی تصویر قاری در سمت راست، می‌توان به امکانات ذیل دست یافت (تصویر شماره ۱۵ و ۱۶):

* سرعت پخش؛

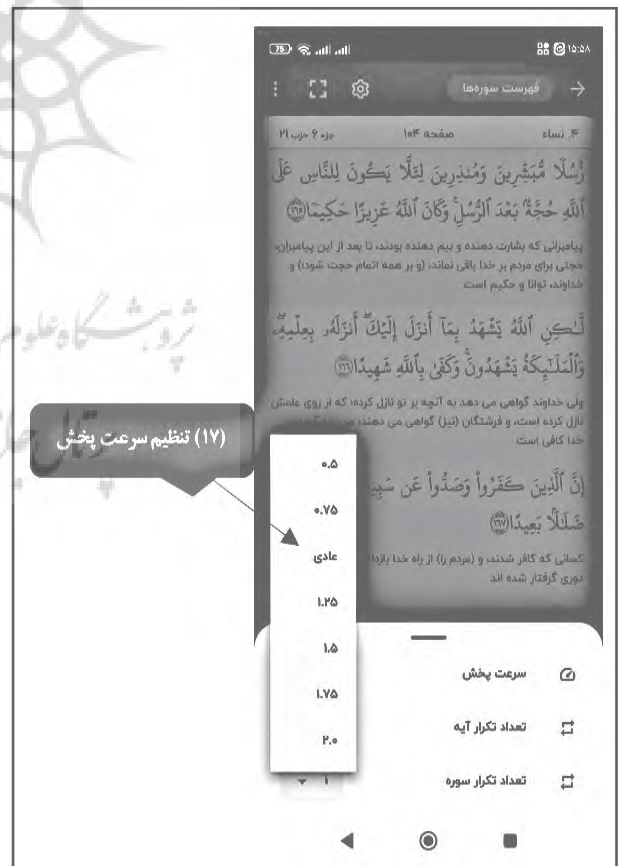
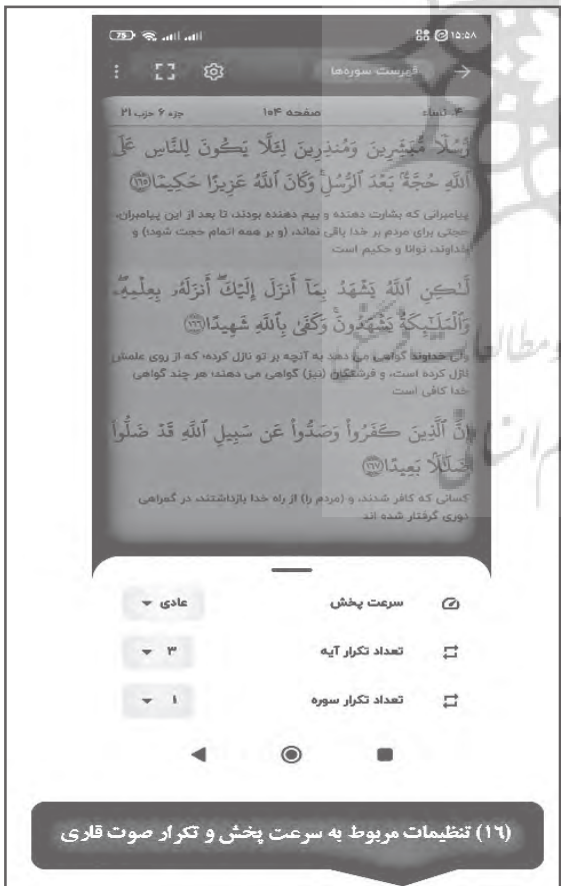
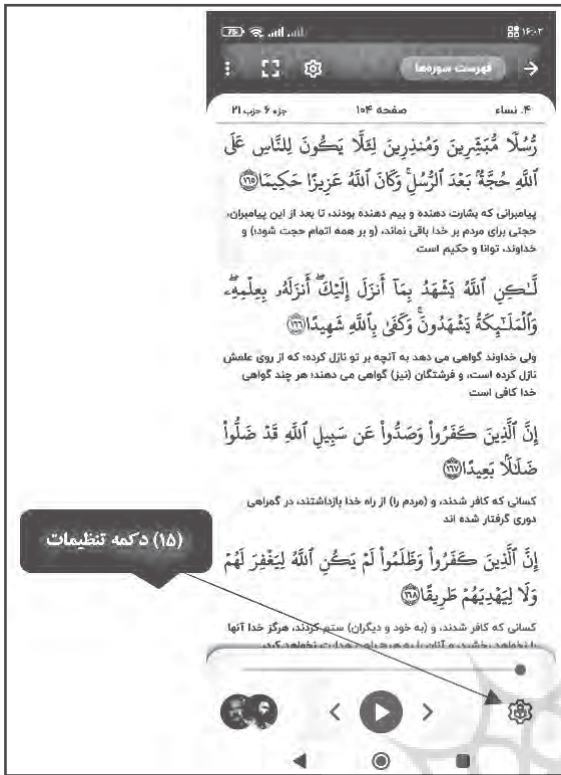
* تعداد تکرار آیه؛

* تعداد تکرار سوره.

۱. سرعت پخش: به وسیله این قابلیت، می‌توان سرعت پخش صوت را کم یا زیاد کرد. (تصویر شماره ۱۷)

۲. تعداد تکرار آیه: به کمک این امکان، می‌توان تکرار آیات را بین ۱ تا ۱۰۰ تنظیم نمود. (تصویر شماره ۱۸)

۳. تعداد تکرار سوره: توسط این قابلیت کارآمد، می‌توان تعداد تکرار سوره را بین ۱ تا ۱۰۰ تنظیم نمود. (تصویر شماره ۱۹)





نمایش ترجمه در متن

در قرآن همراه نور می‌توان ضمن قرائت آیات، به ترجمه دلخواه خود نیز دسترسی داشت. برای فعال کردن حالت نمایش ترجمه در متن، کافی است از قسمت تنظیمات در برگه متن، گزینه «نمایش ترجمه در متن» را فعال نمایید. (تصویر شماره ۲۰ و ۲۱)



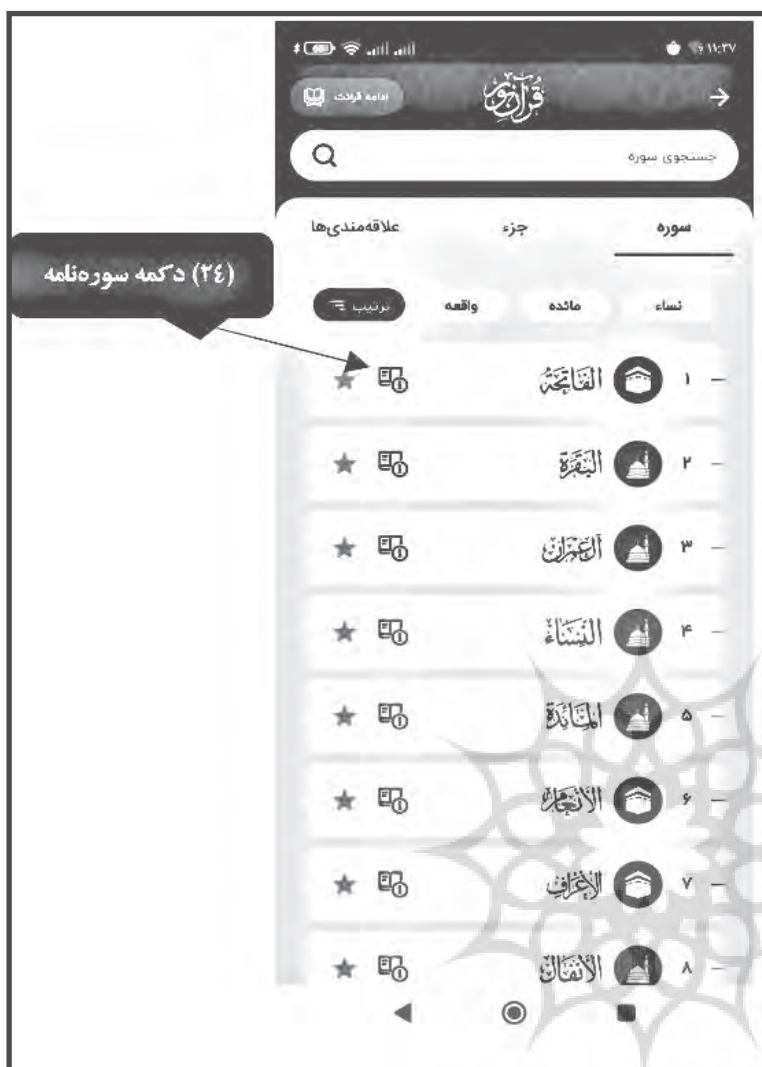
کاربر با لمس گزینه «نمایش ترجمه در متن»، به فهرست ترجمه‌ها نیز دسترسی خواهد داشت. برای این منظور، کافی است از فهرست، ترجمه مورد نظر خود را انتخاب کند. نام ترجمه، ذیل گزینه نمایش داده خواهد شد؛ ضمن اینکه در نمایش متن قرآن کریم هم ذیل هر آیه، ترجمه انتخابی نمایش داده خواهد شد. (تصویر شماره ۲۲)



آشنایی با سوره‌های قرآن کریم

با مراجعه به بخش «سوره‌نامه»، اطلاعات جامعی در باره سوره‌های قرآن کریم به دست می‌آید. برای این منظور، در بالای صفحه نمایش متن قرآن، سمت راست، دکمه «فهرست سوره‌ها» را لمس کنید. (تصویر شماره ۲۳)

سپس، به فهرست سوره‌های قرآن منتقل خواهید شد. در این صفحه، کافی است روی دکمه «سوره‌نامه» واقع در روبه‌روی نام هر سوره در سمت چپ صفحه اشاره کنید. اطلاعات جامعی از سوره مورد نظر، مانند: مفهوم سوره، اسامی سوره، علت نام‌گذاری و یا تعداد آیات، در اختیار شما قرار خواهد گرفت. (تصویر شماره ۲۴ و ۲۵)



نکته

در پایان این نوشتار، توجه به این نکته لازم است که شیوه مدیریت دانلود فایل‌های در نرم‌افزار قرآن همراه نور، این توانایی را به کاربر می‌دهد که بر اساس نیاز خود، به دریافت و نصب امکانات برنامه اقدام نماید. دریافت امکانات و فایل‌ها بر اساس نیاز کاربر، به کنترل فضای ذخیره تلفن همراه کمک شایانی خواهد کرد؛ ضمن اینکه کاربر در صورت تمایل می‌تواند بدون دریافت هیچ فایلی، به صورت اینترنتی از محتوا و قابلیت‌های برنامه استفاده کند.

سخن پایانی

به طور کلی، در نسخه جدید نرم‌افزار همراه «قرآن نور» قابلیت‌های تازه و ارزشمندی در دسترس قرار گرفته است که مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از:

۱. یازده عنوان از تفاسیر شیعه و سنی، به همراه امکان استفاده از این تفاسیر بدون اتصال به اینترنت؛
۲. قابلیت اتصال به پایگاه اینترنتی کتابخانه دیجیتال نور (noorlib.ir) جهت دسترسی کامل به کتاب‌ها؛



این محصول موبایلی، امکانات قابل توجهی در زمینه پژوهش‌های قرآنی و تفسیری در اختیار کاربران قرار می‌دهد. بحمدالله این برنامه، با استقبال خوب مخاطبان و قرآن‌پژوهان مواجه شده و جزء نرم‌افزارهای موفق قرآنی محسوب می‌شود. از نقاط قوت این برنامه می‌توان به تمرکز دست‌اندرکاران «قرآن نور» بر ارائه محتوا و ابزارهای پژوهشی کارآمد اشاره کرد. همچنین، ساختار این نرم‌افزار به گونه‌ای طراحی شده که هم کاربران عمومی بتوانند به راحتی از نرم‌افزار استفاده کنند و هم امکان تحقیق را برای علاقه‌مندان و پژوهشگران این حوزه فراهم کرده باشد



۱۴. کشف آیات و احادیث مرتبط با آیه مورد نظر توسط هوش مصنوعی؛

۱۵. قابلیت ارتباط لغت‌نامه برنامه با پایگاه اینترنتی قاموس نور، به منظور دسترسی به توضیحات و توصیفات تکمیلی کلمه دلخواه. ■

۳. افزوده شدن امکان دسته‌بندی «علاقه‌مندی‌ها» در نسخه جدید؛

۴. افزودن آیات به فهرست علاقه‌مندی‌ها با قابلیت دسته‌بندی؛

۵. ترجمه و بازبینی دقیق تر کلمات، به همراه فهرست اصلاح‌شده؛

۶. افزایش سرعت و کیفیت دریافت اطلاعات؛

۷. استقبال کاربران غیرایرانی از نرم‌افزار و ارتقای محیط کاربری به پنج زبان: فارسی، عربی، ترکی، انگلیسی و اردو؛

۸. امکان اجرای برنامه در سه سکوی: IOS، Smart TV و Android؛

۹. انتشار نسخه مصحف ۱۵ خطی و مصحف تجویدی؛

۱۰. قابلیت تغییر سرعت و تکرار پخش در قرائت‌ها برای تسهیل حفظ قرآن، به همراه امکان حرکت خودکار در حین تلاوت آیات؛

۱۱. استفاده از ویژگی «Crash Reporter» جهت تشخیص بهتر اشکال‌ها و خطاهای ناگهانی به‌وجودآمده برای کاربران؛

۱۲. به کارگیری موتور جست‌وجوی هوشمند Elasticsearch به منظور ارائه سریع جواب‌های مرتبط؛

۱۳. بهره‌گیری نرم‌افزار همراه قرآن نور از محتوای پایگاه جامع قرآنی؛